

Številka: 007-66/2010/2
Datum: 31. 08. 2010

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

Štefanova ulica 2
1000 Ljubljana

e-pošta: gp.mnz@gov.si

ZADEVA: Mnenje Informacijskega pooblaščenca k predlogu Zakona o osebni izkaznici (EVA 2010-1711-0001)

ZVEZA: Vaš dopis št. IPP 007-149/2010 in gradivo z dne 20. 8. 2010

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju Pooblaščenec) na podlagi prvega odstavka 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB1; v nadaljevanju: ZVOP-1) daje mnenje k predlogu zakona o osebni izkaznici (v nadaljevanju: predlog ZOIzk). V mnenju se Pooblaščenec dotika le določb v zvezi z obdelavo osebnih podatkov.

K 4. členu

Člen vsebinsko glede na določilo veljavnega 3.a člena ni spremenjen. Sledeč izkušnjam v praksi pa Pooblaščenec predlaga, da se tretji odstavek, ki dovoljuje kopiranje osebne izkaznice na podlagi pisne privolitve njenega imetnika izpusti. Različni upravljavci, med njimi operaterji, hotelirji in tudi državni organi ter lokalne skupnosti kopiranje osebne izkaznice namreč štejejo za samoumevno in jo v relaciji do imetnika postavljajo kot pogoj za vstop v pravno razmerje oziroma za pridobitev določenih pravic. V takšnem položaju ni mogoče zagovarjati stališča, da je bila kopija osebne izkaznice resnično napravljena na podlagi svobodne volje posameznika. Ker se v povezavi z množičnim kopiranjem osebne izkaznice kot vse bolj pereč kaže tudi element njene hrambe (ta je v elektronski obliki sicer prepovedana), Pooblaščenec kot že navedeno predlaga, da se tretji odstavek izpusti in je kopiranje osebne izkaznice dopustno le v primerih iz drugega odstavka (če je kopija osebne izkaznice potrebna za dokazovanje istovetnosti državljana v konkretnem postopku pred notarjem ali finančno družbo).

V vseh ostalih primerih je za namen zagotavljanja točnosti in ažurnosti osebnih podatkov dopusten vpogled v osebno izkaznico imetnika in eventualno prepis določenih osebnih podatkov z nje. Tako je namesto izpustitve tretjega odstavka po mnenju Pooblaščenca primerna tudi sprememba njegove vsebine, tako da ta glasi: » V primerih izven opisanih v prejšnjem odstavku je za namen ugotavljanja istovetnosti, državljanstva oziroma kontrolo točnosti podatkov dopusten vpogled v osebno izkaznico imetnika, kadar je to potrebno pa tudi prepis določenih osebnih podatkov z nje.«

K 12. členu

Po četrtem odstavku pooblaščenca oseba organa, pristojnega za izdajo osebne izkaznice, ob vložitvi vloge preveri istovetnost državljana, v primerih, ko vlogo za izdajo osebne izkaznice vloži zakoniti zastopnik, pa tudi istovetnost zakonitega zastopnika. To seveda lahko stori z vpogledom v že izdan uradni dokument s fotografijo, odprto vprašanje pa je, kako preveri istovetnost v primeru, da državljan drugega uradnega dokumenta s fotografijo nima (ali nima pri sebi). Če naj bi v teh primerih pooblaščenca oseba istovetnost državljana in njegovega zakonitega zastopnika (vključno z dejstvom, ali je resnično njegov zakoniti zastopnik) preverjala z vpogledom v uradne evidence, je po mnenju Pooblaščenca potrebno to zapisati.

K 13. členu

Po četrtem odstavku je državljan k vlogi za izdajo osebne izkaznice dolžan priložiti fotografijo predpisane velikosti, ki kaže njegovo pravo podobo. Fotografijo lahko priloži v fizični ali digitalni obliki.

Fotografije v digitalni obliki se hranijo na elektronskem odložišču fotografij za osebne dokumente eno leto in se lahko na vlogo državljana uporabijo tudi za izdajo drugega identifikacijskega dokumenta. Pooblaščenec opozarja, da je po 19. členu predloga ZOlzk fotografija državljana podatek, ki se hrani v evidenci osebnih izkaznic. Predlagatelj pa z uporabo izraza »elektronsko odložišče fotografij za osebne dokumente« nakazuje na obstoj nove – samostojne zbirke osebnih podatkov, ki je zakonodaja (še) ne definira. Kolikor torej predlagatelj želi vzpostaviti posebno zbirko osebnih podatkov, ki bo vsebovala fotografije posameznikov z osebnih dokumentov in določene druge osebne podatke teh posameznikov (npr. EMŠO, osebno ime, vrsto osebnega dokumenta s to fotografijo ipd) mora takšno zbirko posebej definirati, navesti vrste osebnih podatkov v njej, njenega upravljavca, uporabnike in roke hrambe.

Če pa želi predlagatelj izvajanje četrtega odstavka 13. člena zagotoviti na drugačen način, na primer s pridobitvijo podatka o fotografiji iz posameznih zbirk o osebnih dokumentih, morda celo s pomočjo povezave teh zbirk, mora način pridobitve podatka (uporabo) opredeliti v ZOlzk. Kolikor gre za povezavo med zbirkami, pa pri tem upoštevati tudi 84. člen ZVOP-1.

K 19. členu

V četrtem odstavku predlog določa, da je evidenca osebnih izkaznic neposredno povezana z evidenco potnih listin, ki se vodi skladno z določbami zakona, ki ureja izdajo potnih listin, in kjer se evidentira zahteva iz prvega odstavka 17. člena predloga ZOlzk. Pooblaščenec meni, da je v postopku izdaje osebne izkaznice relevanten zgolj podatek o tem, ali ima državljan, ki je vložil zahtevo za izdajo osebne izkaznice, že izdan potni list z oznako prepovedi prehoda meje. Tako je pomembno, da pooblaščenec oseba, ki vodi postopek, z vpogledom v evidenco potnih listin pridobi le ta podatek (podatek o prepovedi prehoda meje). V tem primeru bi šlo za posredovanje osebnega podatka na podlagi poizvedbe pooblaščenec osebe pristojnega organa (in ne za povezavo med evidencama). Kolikor pa je predlagatelj evidenci potnih listin in osebnih izkaznic želel povezati kot to določa 84. člen ZVOP-1, in je za izvedbo povezovanja potrebna uporaba istega povezovalnega znaka (npr. EMŠO državljana), je potrebno v nadaljevanju četrtega odstavka dodati še: »Pred povezavo evidenc mora upravljavec pridobiti dovoljenje Informacijskega pooblaščenca.«

Peti odstavek določa rok hrambe podatkov v evidenci osebnih izkaznic, tako da ga podaljšuje z zdajšnjih pet let po izteku veljavnosti na deset let. Pooblaščenec meni, da je veljavni rok hrambe podatkov v evidenci osebnih izkaznic (pet let po prenehanju veljavnosti) povsem primeren in predlaganemu podaljšanju nasprotuje. Še posebej nasprotuje podaljšanju roka hrambe v odsotnosti kakršnih koli argumentov zanj.

K 20. členu

Člen v tretjem odstavku določa, da sme podatek o registrski in serijski številki osebne izkaznice uporabljati podjetje ali organizacija, registrirana za prenos poštnih pošiljk, za potrditve prevzema poštnih pošiljk in ga mora v roku 30 dni po uporabi uničiti. Nad ravnanje podjetja oziroma organizacije za prenos poštnih pošiljk je predviden tudi nadzor (drugi odstavek 21. člena) in sankcija v primeru nespoštovanja določbe o uničenju podatkov (prvi odstavek 25. člena).

Ker je v primeru vložitve zahteve za izdajo osebne izkaznice na diplomatskem predstavništvu oziroma konzulatu vročitev mogoča le tam, bo nujno prišlo do pošiljanja osebnih izkaznic izven teritorialnih meja Republike Slovenije. Nadzor in sankcija, kot sta predpisana za ravnanje podjetja oziroma organizacije za prenos poštnih pošiljk v Sloveniji, izven teritorialnih meja nista mogoča. Pooblaščenec zato pogrēša ureditev pošiljanja osebnih izkaznic, ki se vročajo na diplomatskih predstavništvih in konzulatih. Tudi v teh primerih je namreč potrebno zagotavljati sledljivost pri pošiljkah osebnih izkaznic; od podjetja za personalizacijo do podjetja oziroma organizacije za prenos poštnih pošiljk in od tam naprej do naslovnika. Predlagatelj naj določbo v tej smeri dopolni.

Tako po drugem kot tudi po tretjem odstavku rok za uničenje podatkov teče »od uporabe« podatkov. Pooblaščenec sicer ni seznanjen s situacijo v praksi – ali se nadzor izvaja in kaj je bilo ugotovljeno. Opozarja pa na slabo določenost tako postavljenega roka. Ni namreč jasno, kdaj se šteje, da podatke uporabi podjetje za personalizacijo (na dan prejema podatkov, na dan personalizacije, na dan odpreme...) in kdaj se šteje, da podatke uporabi podjetje za prenos poštnih pošiljk (na dan prejema, na dan vročitve, na dan neuspele vročitve, na dan prevzema s strani državljana, na dan vračila

pošiljke pristojnemu organu...). Pooblaščenec zato predlaga, da se rok za uničenje podatkov postavi na (največ) 30 dni od prejema.

K 27. členu

Določba ureja sankcijo za prekršek – kopiranje osebne izkaznice v nasprotju s 4. členom predloga. Ker je za nadzor nad slednjo določbo pristojen Pooblaščenec poudarja, da so zapovedi širše in se ne nanašajo zgolj na kopiranje osebne izkaznice, pač pa tudi na njeno hrambo, označevanje fotokopij, izdajo potrdil o kopiji osebne izkaznice... Zato Pooblaščenec predlaga, da se prvi odstavek kazenske določbe 27. člena predloga ZOIZk spremeni, tako da glasi: » Z globo 4.170 do 12.510 EUR se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali oseba, ki na trgu samostojno opravlja dejavnost, ki kopira, hrani ali označi fotokopijo osebne izkaznice v nasprotju s 4. členom tega zakona, ali, ki posamezniku na njegovo zahtevo ne izda potrdila o kopiji osebne izkaznice (peti odstavek 4. člena).«

Pooblaščenec še opozarja na ločevanje predlagatelja ZOIZk med *samostojnim podjetnikom posameznikom* in *samostojnim podjetnikom posameznikom, ki samostojno opravlja dejavnost* (včasih se je predlagatelju zapisalo, da opravlja obrtno dejavnost – prvi odstavek 27. člena predloga ZOIZk). Predlaga, da predlagatelj terminologijo uskladi z že uveljavljeno (samostojni podjetnik posameznik/ posameznik, ki na trgu samostojno opravlja dejavnost).

Lep pozdrav,

Informacijski pooblaščenec
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka

Poslati:

- samo elektronsko (gp.mnz@gov.si);
- arhiv, tu.